

Yeni Medya: Geleceğin Gazeteciliği

Editörler: Himmet Hülür- Cem Yaşın

Hasan Yurdakul, Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi, hasanyurdakul@hotmail.com

Kitap Eleştirisi

Book Review

İnsanlık tarihinin dönemlere ayrılmasının en önemli sebepleri arasında hiç kuşkusuz teknolojik gelişmeler ayrı bir öneme sahiptir. Her teknolojik gelişmeler beraberinde bir kültürü doğurmuştur. Sözlü, yazılı ve tipografik kültürlerin doğuşu insanlığın iletişimsel dönüşümü ve gelişimini de gösterir niteliktedir. Bugün içinde yaşadığımız ve deneyimlediğimiz yüzyıl, hem toplumsal değişimlerin, hem de iletişim araç ve gereçlerin değişimlerinin çok hızlı olduğu bir çağ; yani dijital çağ olarak ifade edilmektedir. Teknik açıdan değişen dünya, iletişim araçlarının, bu araçların sunduğu enformasyonun ve toplumsal mekanizmaların yeniden tanımlanmasını gerekli kılmış ve yeni bir kavramın ortaya çıkmasını doğurmuştur. Söz konusu bu kavram literatüre “yeni medya” olarak girmiştir. Yeni medya yeni nesil iletişim biçimlerinin, yeni nesil gazeteciliğin ve yeni nesil izleyicilerin ve birçok platformun ortak adı olarak kullanılmaktadır. İnsanların ve toplumların hayatlarına hızlı bir şekilde giren yeni medya araçları akademik dünyanın içerisine de aynı hızla girmiş

görülmektedir. Bu anlamda hem uluslararası literatür, hem de ulusal literatür yeni medya ile ilgili çalışmalara hız vermiş ve bir çok akademik çalışma yapılmış görülmektedir. Bu çalışmalar arasında yer alan “Yeni Medya: Kullanıcının Yükselişi ve Yeni Medya: Geleceğin Gazeteciliği” isimli seri kitaplar zengin içeriği ve yayın kurulu ile alan da önemli bir boşluğu dolduran eserler olarak görülmektedir.

“Yeni Medya: Geleceğin Gazeteciliği”; gelişen ve dönüşen dünyada iletişimsel alanda hem araç anlamında hem de aracın sunduğu içerik anlamında gözle görülebilen, deneyimlenebilen düzeylerde değişimler, dönüşümler ve evrimler gibi bağlamlar üzerinden; yeni medyanın gelişimiyle birlikte gazetecilik mesleğinin ve gazetecilik kavramının geçirdiği değişim ve dönüşümleri konu edinen alanda öncü tartışmaların yapıldığı, orijinal dildeki makalelerin tercümelerinin yer aldığı bir kitaptır. Editörler, çeviri editörleri ve çevirmenleriyle birlikte iletişim alanında yer alan akademisyenlerin ortak çalışmaları sonucu literatüre kattıkları bir eserdir. Kitapta genel olarak içinde yaşanan dönemin iletişim ve enformasyondaki değişimini ve olası

gelişimleri teknolojik ilerleme bağlamında ve gazetecilik mesleği özelinde temel düşünceleri konu eden çalışmaların bir araya getirildiğini görmekteyiz. Söz konusu eserler gelecekte bizleri nasıl bir gazeteciliğin beklediğini, gazetecilik faaliyetlerinde e haberin üretimi, paylaşımı ve tüketimindeki değişimlerin neler olabileceği ve aynı zamanda yeni bir sorun olarak yeni etik tartışmalarını, gazetecilik bunalımlarının değişebilecek yapısının ön görüleri ve çözüme yönelik ipuçları üzerine yoğun ve nitelikli tartışmaların yapıldığı görülmüştür.

“Yeni Medya: Geleceğin Gazeteciliği” kitabında ilk olarak editörlerin kaleminden çıkan bir makale ile karşılaşılmaktadır. Bu makale teknoloji, yeni medya ve gazetecilik adına akademik bir perspektif katarken aynı zamanda kitabın içeriğinde yer alan ana başlıkların ve kavramlarında okuyucuyla tanıştırdığı bölümdür. Özellikle bu bölümde günümüz gazeteciliğinin değişimi konusu işlenmiş, kamusal alan ve ağ toplumu gibi iletişim bilimleri alanı adına son derece önemli olan kavramların oluşturduğu bağlamlardan hareketle “yurttaş gazeteciliği” yani okuyucunun aktif olarak enformasyona dâhil olduğu, haberin ve bilginin hem tüketicisi hem de üreticisi olduğu, sadece gazetecilik mesleğinin değil toplumsal ve bireysel değişiminde dinamiklerinden olan kavram yani yurttaş gazetecilik konusuna değinilmiştir. Nitekim yurttaş gazetecilik konusuna kitabın ilerleyen bölümlerinde özel bir bölümünde ayrıldığı görülmektedir. Daha sonra ise gazeteciliğin geleceğinin tartışılması konusu üzerinde durulmuştur; bu bağlamda aslında gazeteciliğin bugünü ve yarını tartışmasının aslında gazeteciliğin tarihsel seyrinden yola çıkılmasının ifadelerini göre bilmekteyiz. Bu bölümün son değindiği başlık “büyük veri ve gazetecilik” olmaktadır. büyük veri haber adına devasa enformasyon demek olduğu düşünülürse böylesine çoklu bir kombinasyonda neyin nasıl ve ne şekilde haber yapılacağı konusu tartışmaya açık görünmektedir. Nitekim editörce diyebileceğimiz bu bölüm aslında kitabın geniş bir özetini bizlere özgün bir şekilde sunmakta; okuyucuyu bilgilendirmektedir.

Kitap dört (4) farklı kısımdan ve her kısmın başlığı altında özenle seçilmiş makalelerden oluşmaktadır. Kitabın birinci kısmı, kitabın ana teması olan “geleceğin gazeteciliği” konusuna odaklanmıştır. Nitekim geleceğin gazeteciliği başlıklı bu kısım dördört farklı makaleden oluşturulmuştur. Bu kısımda ağ tabanlı gazetecilik, gelecekte gazeteciliğin nasıl olabileceği ve gazeteciliğin bunalım ve krizleri (teknolojik açıdan gelişmelerle dönüşen şekliyle) gibi konular etrafında tartışmalar yapılmış; medya kuruluşlarının en önemli görevi olan haber ve bilgi verme özelliğinin, haber medyasının ve haberin zaman içerisinde üretiminden sunumuna, yayılım aracından tüketicisine kadar yaşanan değişimler ifade edilmiş; yeni bir sorun gibi görünen belirli gazetecilik krizleri yorumlanmıştır.

Kitabın ikinci (2) kısmı “büyük veri ve geleceğin gazeteciliği” başlığı altında toplanan temel üç farklı makalelerden oluşmuştur. Bu bölümün genel tartışması aslında içinde bulunduğumuz çağın gazetecilik adına büyük veri çağı olduğu ifade edilirken söz konusu nerdeyse sınırsız denilebilecek enformasyonun ve akışın olduğu bir zamanda büyük verinin gazeteciliğe olumlu veya olumsuz etkisi ve bir sorun olarak yeni bir mesleki etik tartışmasını görmekteyiz. Genel bağlamda gazetecilik, toplum enformasyon ve bilgisayarın yer aldığı tartışmalar, yeni teknolojilerin yarattığı, yeni ortamların gazetecilik adına büyük veri olarak görülmesi ve etkileriyle beraber büyük verinin geleceğin gazeteciliğinde hangi konumda olabileceği üzerinde durulmaktadır.

Kitap da yer alan üçüncü (3) kısım daha öncede ifade ettiğimiz üzere “yurttaş gazeteciliği” başlığını görmekteyiz. Bu başlığın altında dört makale yer almıştır. Web 2.0, internet temelli iletişim ve kitle iletişim araçlarının toplum içerisinde sıradan bir etkileşimi dönüştürmüş, insanları birer potansiyel gazeteci haline getirmiştir. Diğer yandan çevrimiçi gazeteciliğin gazetecilik mesleğine etkileri, teknolojinin gelişimi çevrimiçi gazeteciliği nasıl etkileyeceği ve yarının gazeteciliğinin çevrimiçi gazetecilik olup olmayacağı, toplumsal ve siyasal hareketlerin

yerine çevrimiçi gazetecilik alternatif olabilme ihtimalleri gibi son derece geleceğe yönelik fikir ve görüşler sunan düşünsel olarak da belirli felsefeyi içinde barındıran bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak kitap dördüncü (4) kısımda “geleceğin gazeteciliği açısından kitle fonu gazetecilik ve araştırmacı gazetecilik” başlığı altında yer alan iki makaleden oluşmaktadır. Bu kısım ilk üç kısımdan hareketle geleceğin gazeteciliğinin ekonomik ve unutulmakta olan araştırmacı gazeteciliği bir sonuç önerileri bağlamında değerlendirmektedir.

İki seriden oluşan ve üçüncü bir kitabında iletişim bilimleri alanına ve konuya ilgi duyan araştırmacılara kazandırılacağı düşüncesiyle beraber “Yeni Medya: Geleceğin Gazeteciliği” eser hem akademik camianın hem de araştırmacıların başvuracağı bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Nitekim kitabın ana bağlamından hareketle özenle seçilen yabancı eserlerin Türkçeye kazandırılması, kitabın sistematikliği ve izleği, hem iletişim bilimleri alana hâkim tecrübeli akademisyenleri hem de bu alan içerisinde yer alan ve almaya aday genç akademisyenlerin ortak çalışması içerik bakımından bir tutarlığı okuyucuya sunmaktadır.